

ΒΑΣΙΛΙΚΑ (Πρώτη οίκηση – Ιστορία)

Κατά την παράδοση το χωριό Βασιλικά κτίσθηκε όταν εξορίστηκε εις την περιοχή η Αυτοκράτειρα Ειρήνη η Αθηναία, συγκεντρωθέντων των πέριξ οικισμών, 'Μαλαμάνδρια', 'Άγιος Βασίλειος' (Χαλατσιδία), 'Άγιος Κήρυξ' (Κατάπυργος), στο σημείο όπου σήμερα είναι το χωριό.

Το πυρήνα του πρώτου οικισμού αποτέλεσε ένας οικογενειάρχης ο οποίος παρέμεινε μετά την λήξη της εξορίας της Ειρήνης της Αθηναίας, αφού συνδέθηκε με τον τόπο στενά και έμεινε μόνιμα σε αυτόν.

Οι πρώτοι κάτοικοι του Αγίου Κύρκου προερχόντουσαν από την αρχαία Πύρρα.

Τον οικισμό τούτον λέγεται ότι επισκέφθηκε και ο Απόστολος Παύλος.

Το χωριό Βασιλικά καταλήφθηκε από τους Τούρκους το έτος 1463.

Περί το έτος 1780 εμφανίστηκαν και παρέμειναν μέσα στο δάσος οικογένειες ονομαζόμενες 'Γιουρούκηδες'. Αυτοί ασχολούντο με την υλοτόμηση του δάσους χωρίς να έχουν καμία κοινωνική ή πνευματική επαφή με Έλληνες ή Τούρκους και πουλούσαν μόνο τα δασικά ή ξυλοτεχνικά προϊόντα τους προς τους τελευταίους.

Οι 45 οικογένειες των Τούρκων που υπήρχαν στο χωριό το εγκατέλειψαν το 1913 ένα χρόνο μετά την απελευθέρωση της Λέσβου το 1912.

Κατά το έτος 1914 έφθασαν στο χωριό πρόσφυγες από τον Πόντο, που αναχώρησαν κατά το έτος 1918-1919.

Μετά την μικρασιατική καταστροφή του 1922 εγκαταστάθηκαν στο χωριό περίπου 30 οικογένειες προσφύγων στα σπίτια που εγκατέλειψαν οι Τούρκοι με την αποχώρησή τους.

Ονομασία του χωριού.

Ο οικογενειάρχης που εγκαταστάθηκε για πρώτη φορά στο χωριό και που είχε σχέση με την 'Βασίλισσα' δηλαδή ανθρώπου της Αυτοκράτειρας Ειρήνης της Αθηναίας, ενός 'Βασιλικού' το χωριό πήρε το όνομα 'Βασιλικώτης' και το όνομα αυτό διατηρήθηκε μέχρι το 1890 όπως αποδεικνύεται από συμφωνητικά και προσύμφωνα. Σιγά – σιγά με τον καιρό ονομάστηκε 'Βασιλικά'.

Από τους σωζόμενους κώδικες της Μητρόπολης Μυτιλήνης υπήρχε κατάλογος των χωριών της Λέσβου από το 1565 αναφέρεται και το χωριό Βασιλικιώτης ή Βασιλικά άρα το χωριό υπήρχε και στα Βυζαντινά χρόνια.

Το επίσημο όνομα του χωριού μας είναι κοινότητα Βασιλικών (Β.Δ 22-5-1918 Φ.Ε.Κ 116/1918 έδρα Βασιλικά, οι συνοικισμοί που αποτελούσαν την τωρινή κοινότητα ήταν τα Βασιλικά και η Αχλαδερή.

Η κοινότητα υπήχθη στην επαρχία Μυτιλήνης από την επαρχία Πλωμαρίου με το Β.Δ 31-12-1948 Φ.Ε.Κ Α 334/1948.

Πληθυσμός κατά τις απογραφές.

1920	1029	κάτοικοι
1928	1380	'
1940	1573	'
1951	1401	'

1961 1242 ‘
1981 699 ‘
1991 741 ‘

Η κοινότητα Βασιλικών εντάχθηκε στον Δήμο Πολυχίτου με το σχέδιο
‘Καποδίστριας ‘ το έτος 1998 (Φ.Ε.Κ 2442 Α’ 4-12-1997).

Παρθένης Αλβανός
Εκπαιδευτικός